

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 16-02-2022 r.

Marcin Wiącek

VII.7033.13.2022.AMB

**Pan
Adam Niedzielski
Minister Zdrowia**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze!

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi studentów będących obywatelami Polski, którzy studiują w Ukrainie, dotyczące obowiązku okazania przez nich funkcjonariuszowi Straży Granicznej negatywnego wyniku testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 wykonanego przed przekroczeniem granicy.

Zgodnie z § 2a ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. *w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii* (Dz. U. poz. 861 ze zm.; dalej też jako: rozporządzenie), do dnia 28 lutego 2022 r. osoba przekraczająca granicę Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiącą granicę zewnętrzną w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. *w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen)*, jest obowiązana okazać funkcjonariuszowi Straży Granicznej negatywny wynik testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 w języku polskim albo w języku angielskim wykonanego, przed przekroczeniem granicy, w okresie 24 godzin, licząc od momentu wyniku tego testu. Z obowiązku wykonania testu zwolnione są wskazane w rozporządzeniu grupy podmiotów, tj. w szczególności uczniowie pobierający naukę w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie sąsiadującym i ich opiekunowie, którzy przekraczają granicę wraz z uczniami w celu umożliwienia tej nauki czy dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie sąsiadującym i ich opiekunowie, którzy

przekraczają granicę wraz z dziećmi w celu ich objęcia tym wychowaniem (§ 2a ust. 2 rozporządzenia).

Z obowiązku wykonania testu nie zostali jednak zwolnieni studenci studiów wyższych kształcących się m.in. na Ukrainie, którzy wracają ze studiów do swoich domów. Brak wykonania przez nich testu skutkuje koniecznością odbycia kwarantanny wjazdowej, mimo że zgodnie z § 3 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia z kwarantanny tej zwolnieni są m.in. studenci kształcący się w Rzeczypospolitej Polskiej lub, w przypadku obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, w innych państwach¹.

W ocenie Skarżących tego rodzaju różnicowanie zasad dotyczących wjazdu do Polski w przypadku uczniów i studentów nie znajduje uzasadnienia. Zarówno studenci, jak i uczniowie pobierają naukę poza granicami kraju, ich podróże między miejscem kształcenia a miejscem zamieszkania nie mają charakteru turystycznego, a dodatkowo w przypadku studentów podróże te bywają związane z koniecznością odbycia praktyk studenckich. Należy też podkreślić, że Skarżący dostrzegają trudną sytuację epidemiczną i sami podejmują działania o charakterze profilaktycznym, w szczególności poddają się szczepieniom przeciw COVID-19.

Podstawowy problem w tym zakresie sprowadza się w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich jednak do tego, że przepis § 2a ust. 1 rozporządzenia zobowiązujący do okazania funkcjonariuszowi Straży Granicznej negatywnego wyniku testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 ma charakter samoistny. Został on bowiem wydany bez stosownego upoważnienia ustawowego oraz pozostaje w kolizji z normami ustawowymi.

Omawiane rozporządzenie Rady Ministrów zostało wydane na podstawie art. 46a i art. 46b pkt 1-6 i 8-13 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2021 r. poz. 2069). Żaden z przepisów upoważnienia ustawowego nie zawiera zaś (i nie może zawierać, o czym jeszcze będzie mowa poniżej) umocowania dla Rady Ministrów do regulowania w rozporządzeniu materii udostępniania funkcjonariuszom Straży Granicznej wyników testów diagnostycznych. Dlatego § 2a ust. 1 rozporządzenia jest niezgodny nie tylko z treścią tych upoważnień ustawowych, ale też narusza art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż nie został wydany na podstawie upoważnienia ustawowego i w celu wykonania ustawy.

Omawiany § 2a ust. 1 rozporządzenia jest również niezgodny z art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Ze wskazanego przepisu ustawy wynika, że osoba przebywająca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązana na zasadach określonych w ustawie do

¹ Taką wykładnię przepisów potwierdza komunikat znajdujący się na stronie internetowej Komendy Głównej Straży Granicznej: https://www.strazgraniczna.pl/pl/aktualnosci/informacje-dla-podroznzy/9081,Kwarantanna-po-przekrozeniu-granicy.html#_ftn3, dostęp: 3.02.2022 r.

udzielania danych i informacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Ochrony Środowiska, jednostkom, o którym mowa w art. 30 ust. 1, oraz ośrodkom referencyjno-badawczym – niezbędnym do prowadzenia nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi i zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych. Wśród podmiotów, wobec których powstaje obowiązek udzielania danych i informacji nie została wymieniona Straż Graniczna. W związku z tym § 2a ust. 1 rozporządzenia pozostaje w oczywistej kolizji z art. 5 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Wreszcie wskazać należy, że w polskim systemie prawnym materia dotycząca ujawnienia danych osobowych stanowi materię ustawową. Z art. 51 ust. 1 Konstytucji RP wynika, że nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji także określa ustawa (art. 51 ust. 5 Konstytucji RP). Dlatego jakiegokolwiek regulacje wprowadzane w tym zakresie rozporządzeniem są niezgodne z art. 51 ust. 1 i 5 Konstytucji RP.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra o podjęcie czynności w celu dostosowania obowiązującego stanu prawnego standardu konstytucyjnego.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. **Pan Michał Dworczyk**
Minister – członek Rady Ministrów,
Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
ePUAP
2. **Pan Przemysław Czarnek**
Minister Edukacji i Nauki
ePUAP
3. **Pan Mariusz Kamiński**
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
ePUAP